

8. Eydlin V.I. Formirovanie u shkolnikov vospriyatiya tselostnogo khudozhestvennogo proizvedeniya / V.I. Edlin // Voprosy psikhologii – №1. – 1984. – S.41-50.

9. Yakobson P.M. Psikhologiya khudozhestvennogo vospriyatiya / P.M. Yakobson. – M. : Iskusstvo, 1964. – 88 s.

В статье обоснован принцип соотношения эмоционального и рационально-логического в художественном восприятии. Установлено, что для большинства ученых характерен подход к процессу художественного восприятия как к сложному познавательному акту, включая эмоциональный и рационально-логический компоненты. Соотношение их роли в познавательном процессе обуславливается характером установки, то есть тем, какой подход к познанию художественного явления выберет субъект. Определено, что эмоциональная и рационально-логическая стороны процесса художественного восприятия различаются по своей природе и по степени предусмотренных задач. Эмоциональная часть обусловлена спецификой эмоционально-познавательным актом, она строится на восприятии отношений, а рационально-логическая определяется спецификой интеллектуальных путей познания. Обосновано, что рациональная сторона художественного восприятия менее значимая и подавляется эмоциональной. Рационально-мыслительные процессы способствуют упорядочению эмоций в процессе художественного восприятия.

Ключевые слова: музыка, познание, рациональное, логическое, соотношение, художественное восприятие, эмоции.

The article rightly value the principle of emotional and rational and logical in the artistic perception. It was found that most scientists Character approach to the process of artistic perception as a complex cognitive act that includes emotional and rational-logical components. Value their role in the cognitive process is conditioned by the nature of the installation, that is the approach to knowledge elect an artistic phenomenon. Determined that the emotional and rational and logical aspects of the process of artistic perception are different in nature and the degree envisaged objectives. The emotional part due to specific emotional and cognitive acts, it is based on the perception of the relationship, and rational-logical ways determined by the specific intellectual knowledge. Proved that the rational side of artistic perception less significant emotional and depressed. Rational-thought processes contribute to the ordering of emotions in the process of artistic perception.

Keywords: music, cognition, rational, logical, value, artistic perception and emotions.

УДК 371.134:37.036:78.071

Ван Лу

ФЕНОМЕН ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СВІТОСПРИЙНЯТТЯ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

У статті представлено феномен художньо-естетичного світосприйняття як атрибут та як рівень художнього світогляду. Подається уточнення сутності художнього світогляду та місце в ньому художньо-естетичного світосприйняття. Показано, що відображення реалій у мистецтві зумовлює формування художнього світогляду, що є складним утворенням і виявляється як на рівні окремої творчої особистості, так і на художньо-стильових рівнях. Сучасний стан розвитку соціокультурного простору сприяв виявленню наступних типів художньо-естетичного світосприйняття: віртуальне; глобалізовано-полікультурне; особистісно-індивідуальне, естетичне.

Ключові слова: світогляд, художній світогляд, світосприйняття, художньо-естетичне світосприйняття, світоставлення та світовідчуття.

Колись О.Я.Ростовський стверджував, що музичне виховання – це перш за все цілеспрямоване формування естетичного, ціннісного, особистісного ставлення до музичного мистецтва, а через нього – до життя, до навколишнього, до всесвіту [3]. Це твердження повністю відповідає гуманістичній парадигмі мистецької освіти, яка є ґрунтовим базисом підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Сформувати в учнів художньо-естетичне ставлення до життя, до своєї країни, до всесвіту вчитель має здійснити засобами мистецтва, в процесі його сприйняття, відчуття і відтворення.

Орієнтиром у цьому питанні для вчителя стає художній світогляд, який виявляється в голографічній проекції розвитку мистецтва і культури у цілому. Він є властивим як окремій творчій особистості, так і певному художньому стилю, що розвивається в межах культурного зрізу та відбиває притаманні та домінуючі типи світовідчуття. Саме світосприйняття: від міфологічного, релігійного до індивідуального та етно-ментального, знаходить своє відбиття у художньому світогляді.

Недостатньо розробленими, з методичного погляду, є питання художньо-світоглядного потенціалу музично-виконавських дисциплін, зокрема, гри на фортепіано. Особливо цікавим уявляється застосування фортепіанної підготовки студентів у формуванні їхнього художньо-естетичного світосприйняття та можливості застосування цього ресурсу у формуванні відповідного світосприйняття у школярів.

В основі багатьох досліджень художнього світогляду взагалі та опосередковано й художнього світосприйняття лежить концепція поліфункціональності мистецтва, тієї ролі, яку воно відіграє у суспільстві. Це передусім, дослідження в галузі музичної соціології та естетики музики (М. Каган, А. Сохор, Б. Яворський, І. Ляшенко). Ця концепція бере витoki ще й з часів античності (Аристотель, Піфагор), має свої визначення й у стародавній філософії Китаю, зокрема у конфуціанстві.

У мистецтвознавстві досліджуються семіологічні, художньо-мовні проблеми, які прямо або опосередковано торкаються питань художнього світогляду (В. Медушевський, О. Сокол, С. Шип). У мистецькій педагогіці усвідомлення та уточнення художнього світогляду здійснювалося в парадигмі культурологічного підходу О. Рудницькою, О.Шевнюк, О.Щолоковою; у контексті духовної культури особистості – О.Артамоною, О.Олексюк; крізь призму художньої ментальності – О. Ребровою. Вчені Г. Падалка, О. Щолокова, О. Михайліченко та ін. торкаються питань художнього світогляду як мети художнього виховання та освіти, що зорієнтовані на етнохудожній сегмент культури, її цінності, традиції народу тощо. Безпосередньо світоглядні переконання студентів-музикантів досліджували Б. Целковніков, Ю. Ростовська.

Учені досліджують також окремі атрибути художнього світогляду, через які й формується художньо-естетичне світосприйняття. Серед таких: «художня картина світу» (А. Демченко, В. Медушевський, І. Романюк, О. Реброва); художнє мислення (І. Зязюн, Н. Миропольська, О. Отич, О. Полатайко, І. Пясковський та ін., художньо-естетичний досвід (О. Олексюк, Г. Падалка, О. Павлова, Цзяо Їн, О. Шевнюк). Дотичними є також поняття «художньо-естетична інформація» (Г. Локарева, О. Глазиріна), художньо-естетична свідомість (І. Олесіна).

Незважаючи на достатньо широкий огляд досліджень, котрі прямо або опосередковано торкаються художньо-світоглядної проблематики, питання феномену художньо-естетичного світосприйняття не стало предметом ґрунтових розробок.

Мета статті: висвітлити феноменологію художньо-естетичного світосприйняття як певного, багатогранного атрибуту художнього світогляду особистості.

Феноменологія художньо-естетичного світосприйняття розкривається через діалог людини та буття, їх співвідношення. Як цілісна особа людина так само й сприймає навколишній світ, тобто через ці можливості його сприйняття, які властиві людині як природної істоти. Якщо людині властиві свідомість, емоції, слухові рецептори сприйняття, дотикові, зорові та ін., то саме через них й створюється система діалогу людини та буття. Між тим, свідомість є генералізованим та головним засобом сприйняття світу.

Наявність такого комплексу властивостей сприймати світ зумовлює й цілісність людини як продукту природи та культури. В. Шелекета слушно стверджує: у ХХ столітті стає очевидним, що людина є цілісна істота, і різні сфери пізнання зі своїми дискурсами розгляду світу не можуть впоратися з необхідністю виявлення сутності природи буття людини без редукціонізму [6]. Отже, лише у цілісності є певний сенс розглядати людину в її співвідношенні до всесвіту, до свого буття. Н. Гартман і М. Шелер, – пише далі В.Шелекта, – виокремили різні рівні, або пласти: тілесне, душевне і духовне, з кожним з яких співвідноситься певна наука, і саме з розрізнення цих рівнів бере початок «плюралізм наук» [6]. У руслі зазначеного стає важливим підкреслити й художньо-естетичний спосіб пізнання людиною буття, всесвіту та осмислення свого ставлення до них крізь призму сформованого світосприйняття. Отже світосприйняття здійснюється крізь призму внутрішнього світу особистості. Чим багатший її духовний світ, тим багатограннішим є світосприйняття особистості. У такому разі воно більше відповідає сучасним викликам та світогляду ХХІ століття.

Відомо, що світ сприймається людиною крізь призму традиційних настанов та уявлень, котрі домінують у певну добу певного культурного діапазону. Так, первинні оформлені світоглядні уявлення мали міфологічно-релігійних характер, що й формувало відповідний тип світосприйняття, пізнання світу та його розуміння. Але навіть на цьому рівні виявляється певна цілісність світосприйняття, до якого включено й художньо-естетичний тип.

Естетичні почуття є природними властивостями людини. Це підсвідома потреба до гармонійності, до насолоди, до узгодженості. Цзяо Їн у результаті узагальнення філософської літератури та літератури з естетики, зокрема й китайських авторів, пише, що феномен естетичного вперше став осмислюватися у філософському пізнанні світобудови та позначав якісні її сторони, з точки зору задоволення, гармонійності, узгодженості, що сприймалося як краса. Поглиблене ставлення до таких явищ сприяло усвідомленню існування протилежних якостей. Поступово естетика виникає як самодостатня галузь наукового пізнання та оцінювання світу, що здійснюється за допомогою естетичних категорій [5, с. 74-75]. Зазначені категорії виникли завдяки феномену ціннісного ставлення до явищ, що також властиво людині від природи, оскільки людина мислить переважно методами зіставлення, порівняння, аналізу тощо. Наприклад, на рівні побутової свідомості людина зіставляє день минулий та сьогодення, предмети та явища порівнюються свідомо або позасвідомо, спонтанно, інтуїтивно.

Отже вибірковість, ставлення, оцінювання тощо передбачає поступове окультурення людини, кристалізацію в її ціннісному ставленні більш якісних орієнтирів. Цьому сприяє саме мистецтво, яке фокусує увагу на конкретних явищах буття, навколишнього, людських відносин та показує їх крізь призму ціннісного ставлення особливими засобами, наприклад, музичними. Музика передає не лише звуковий ландшафт навколишнього, вона передає емоцію, яка народжується в людині як результат діалогу взаємодії з різними проявами буття. Сприймаючи цю емоцію, особа мимовільно ототожнює свої емоції, своє ставлення з тим, що сприймається. Цей процес поступово складається з цілісного уявлення картини світу в її глобалістичній (дуже широкій) та індивідуальній, особистісній (дуже вузькій) проекціях.

На думку О.Рудницької, яка дуже уважно досліджувала комунікативну складову художнього світогляду у вигляді процесу сприйняття мистецтва, у художньому творі сполучаються об'єктивні та суб'єктивні чинники. Це створює багатшарову структуру, що складається з наступних рівнів:

- матеріальний, який є об'єктом безпосереднього чуттєвого сприйняття;
- образно-смісловий, який не представлений в матеріальній структурі художнього твору;
- ідейно-художній, який реалізується через світогляд творчого суб'єкта [4, с.52].

Зазначене О.Рудницькою повністю співпадає з феноменом світосприйняття як такого, оскільки останнє як рівень світогляду, водночас його атрибут, характеризується тим, що надається людині у вигляді цілісного образу, котрій є предметною реальністю

(матеріалізований), організований та впорядкований; ґрунтується на певних знаннях, відповідних до існуючих етапів розвитку уявлень про світ у певному просторово-часовому діапазоні. Без світосприйняття не може бути сформований світогляд взагалі. Це ж саме відноситься й до художнього світогляду, в якому художнє світосприйняття є, з одного боку, атрибутом художнього світогляду, що відповідає за активне, аналітичне, оцінювальне сприйняття явищ навколишнього, буття, людських відносин тощо, відображених в творах мистецтва. А з іншого боку, воно є рівнем художнього світогляду, який є сходинкою між емоційним, спонтанним реагуванням на твори мистецтва та глибоко усвідомленим, відрефлексованим ставленням до них, що у художньому світогляді є рівнем художнього світоставлення – ставлення до життєвих реалій, буття тощо, відображених у творах мистецтва та через них – до реальних їх прототипів.

Як стверджує О.Малиновська, музичний твір сприяє осягненню дійсності та самої людини, оскільки музика сягає такого високого ступеня розвитку, здатності відображати світ, людину та їх взаємовідношення, який здатний впливати на найвищі ціннісно-світоглядні настанови людини, постулати та канони світобудови; тому музика й стає компонентом філософської рефлексії [1, 20-21].

Отже, ціннісний аспект є ключовим у формуванні художньо-естетичного світосприйняття, яке формується засобами мистецтва. О.Реброва визначає зміст цінностей, що формують художній світогляд, серед них: національні цінності, цінності світового значення, регіональні та цінності, що створюють субкультуру і охоплюють досить великий прошарок молоді. У такому контексті, пише дослідниця, художній світогляд набуває статусу професійного і забезпечує формування художньої картини світу як професійної та художньо-ментального досвіду майбутніх учителів мистецьких дисциплін, оскільки світогляд взагалі регулює діяльність, поведінку і набуття досвіду особистістю [2, с. 48]. У цьому ми вбачаємо суттєвий специфічний контекст художньо-естетичного світосприйняття, оскільки воно є предметом навчання та формування і водночас, предметом набуття ціннісного досвіду у культурному просторі, в якому народжується та навчається дитина. Вона повинна увійти у світ цінностей свого етносу, народу, досягти рівня культури, відповідного оточення, та йти далі, спираючись на сформовані уявлення художньої картини світу та особистісні ціннісні ставлення до неї.

На думку О.Ребрової, такий процес є ментальним, оскільки спирається на існуючі у даному суспільстві (в різних його прошарках) уявлення краси, ціннісних орієнтацій, типових емоційних реакціях, усвідомлених і несвідомих відчуттів естетичного, духовного, що відбивається в мистецтві в різних його видах, стилях [2, с. 47]

Таким чином, художньо-естетичне світосприйняття спирається на еволюцію стилів у мистецтві, оскільки останні були наслідком динамічних змін у світогляді, у настроях та ставленнях до буття в певний час розвитку людства. Кожний художній стиль – це не тільки мистецький вияв динаміки розвитку художнього мислення, методу, це тип світовідчуття. Так, наприклад, раціональність класичного стилю зумовлена пануючими ідеями доби просвітництва, серед яких – орієнтація на розум, а не на емоції. Навпаки, в добу Французької революції, після якої в мистецтві запанував романтизм, що відповідав романтичному типу світовідчуття та світосприйняття.

Типи світовідчуття змінювалися, змінюючи музичні та художні стилі, а також формуючи й відповідний тип художньо-естетичного світосприйняття. Вникає питання, що саме сьогодні є в мистецтві особливим, що з одного боку, є відображенням сучасної картини світу і відбитком світосприйняття, а з іншого боку, є чинником створення сучасного художньо-естетичного світосприйняття.

Характерною ознакою сучасного світу є активне входження в соціокультурний простір інформаційних технологій. ІТК увійшли й в художньо-естетичну сферу. Цифрові технології стають не лише джерелом інформації, але й засобом створення цілісного естетичного образу. У свою чергу, художність як узагальнена властивість мистецтва, також стає властивістю інформаційних технологій, навіть її жанроутворюючим чинником.

Зазначене вказує на існування нової форми світосприйняття – віртуального. Віртуальність стає ознакою світогляду та художньо-естетичного світосприйняття як атрибуту сучасного художнього світогляду. Про новий вид світовідчуття вказують В. Бичков, Н. Маньковська, Цзяо Їн. Зокрема Цзяо Їн стверджує, що віртуальна реальність сьогодні дає новий імпульс сприйняттю і класичного мистецтва, використовуючи його в комп'ютерних іграх, арт-проектах, але вже в новому цифровому форматі [5, с. 20].

Другою тезою, що має відношення до художнього світогляду та відповідного світосприйняття можна обрати тезу: «Шануймо розмаїття». Вона є символом відкритості світу та акцентуації значущості полікультурного світогляду. Полікультура (або мультикультура у зарубіжному науковому тезаурусі) входить до проблематики й мистецьких досліджень. Зокрема, з проблем методики музичного навчання звертають на себе увагу дослідження В. Гаснюк, А. Ленд'єл-Сяркевич, У Іфан, Лу Лу та ін.

Головне у цих дослідженнях – формування в студентів явлення про багатоманітність етнічної мистецької картини світу, яка впливає й на художню мову, жанри, форми, ідеї художніх творів, їх образи, символи, що у сукупності створює художньо-світоглядний контекст.

Ще однією специфічною ознакою художньо-естетичного світосприйняття є його індивідуалізований характер. У гуманістичній парадигмі мистецької освіти є актуальним принципом орієнтація на індивідуальний творчий розвиток кожної особистості, створення умов для розкриття її потенціалів. Це передбачає формування мистецьких уподобань, задоволення потреб, художньо-естетичних орієнтацій та смаків, що гармонійно сполучають індивідуально-особистісні, загальнолюдські світові та етно-ментальні, національні цінності, ідеали, еталони і стереотипи.

Отже, світосприйняття є атрибутом та у той же час рівнем світогляду. Воно здійснюється крізь призму внутрішнього духовного світу особистості, створюючи діалог між нею та буттям і всесвітом. Характеризується тим, що надається людині у вигляді цілісного образу, який є предметною матеріалізованою, організованою та впорядкованою реальністю. Воно ґрунтується на знаннях, існуючих стереотипах відповідних до етапів розвитку уявлень про світ у певний просторово-часовий діапазон. Процеси взаємодії людини та буття, навколишнього та всесвіту, що відображенні у творах мистецтва та специфічною мовою мистецтва стають основою художнього світогляду. Він виявляється в голографічній проекції розвитку мистецтва і культури у цілому, оскільки властивий як окремій творчій особистості, так і певному художньому стилю, що домінує у межах культурного зрізу та відбиває притаманні та домінуючі типи світовідчуття, світосприйняття та світоставлення. Художньо-естетичне світосприйняття спирається на еволюцію стилів у мистецтві, котрі виникають у наслідок еволюції розвитку суспільства та динамічних змін у суспільному світогляді, у настроях та ставленнях до буття в певний час розвитку людства.

Сучасний стан розвитку соціокультурного простору сприяв виявленню наступних типів художньо-естетичного світосприйняття: віртуальне художньо-естетичне світосприйняття; глобалізовано-полікультурне художньо-естетичне світосприйняття; особистісно-індивідуальне художньо-естетичне світосприйняття. Останнє зумовлено ментально-генетичними процесами, що передаються з покоління до покоління; на сучасному етапі розвитку суспільства вони стають предметом ідентифікації, що й підсилює особистісно-індивідуальне художньо-естетичне світосприйняття на етно-ментальному рівні.

Література

1. Малиновская О.Н. "Философия музыки" как компонент миропонимания: автореф. дис. на соискание учёной степени канд. филос. наук: спец. 09.00.01 – «Религиоведение, философская антропология, и философия культуры» / О.Н. Малиновская.– Ростов-на-Дону, 2009. – 23с.

2. Реброва Е.Е. Художественное мировоззрение в контексте ментальных процессов педагогики искусства / Е.Е.Реброва // Педагогика и современность. Научно-педагогический журнал (ISSN 2304–9065).– Москва : Издательство «Перо» . – 2012. – №2. – С. 41–49.

3. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в основній школі [Текст] : Навчально-методичний посібник / О. Я. Ростовський. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2001. - 270 с.
4. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька: Навч. посібник / О. Рудницька. – К., 2002. – 270 с.
5. Цзяо Їн. Методика естетичного розвитку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання гри на фортепіано. Дис. ... канд. пед. наук спец. 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання / Цзяо Їн. – Київ, 2016 . – 238 с.
6. Шелекета В.О. Онтологические основания целостности человека в контексте проблематики историко-культурных типов мировосприятия [Электронный ресурс] / Владислав Олегович Шелекета. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/ontologicheskie-osnovaniya-tselostnosti-cheloveka-v-kontekste-problematiki-istoriko-kulturnyh-tipov-mirovospriyatiya>

References

1. Malinovskaya O.N. "Filosofiya muzyki" kak komponent miroponimaniya: avtoref. dis. na soiskanie uchenoy stepeni kand. filos. nauk: spets. 09.00.01 – «Religiovedenie, filosofskaya antropologiya, i filosofiya kultury» / O.N. Malinovskaya.– Rostov-na-Donu, 2009. – 23 s.
2. Rebrova Ye.Ye. Khudozhestvennoye mirovozzreniye v kontekste mental'nykh protsessov pedagogiki iskusstva / Ye.Ye.Rebrova // Pedagogika i sovremennost'. Nauchno-pedagogicheskiy zhurnal (ISSN 2304–9049. – Moskva : Izdatel'stvo «Pero». – 2012. – №2. – С. 41–49.
3. Rostovskiy O.Ya. Metodika vikladannya muziki v osnovniy shkoli [Tekst] : Navchalno-metodichniy posibnik / O. Ya. Rostovskiy. – Ternopil : Navchalna kniga - Bogdan, 2001. – 270 s.
4. Rudnitska O. P. Pedagogika : zagalna ta mistetska: Navch. posibnik / O. Rudnitska. – К., 2002. – 270 s.
5. Tszyao Yin. Metodyka estetychnoho rozvytku maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi navchannya hry na fortepiano. Dys. ... kand. ped. nauk spets. 13.00.02 – teoriya ta metodyka muzychnoho navchannya / Tszyao Yin. – Kyiv, 2016 . – 238 s.
6. Sheleketa V.O. Ontologicheskie osnovaivy tselostnosti cheloveka v kontekste problematiki istoriko-kulturnikh tipov mirovospriyatiya [Elektronnyy resurs] / Vladislav Olegovich Sheleketa. – Rezhim dostupa: <http://cyberleninka.ru/article/n/ontologicheskie-osnovaniya-tselostnosti-cheloveka-v-kontekste-problematiki-istoriko-kulturnyh-tipov-mirovospriyatiya>

В статье представлен феномен художественного и эстетического мировоззрения как атрибута и уровня художественного мировоззрения. Показано, что отражение реалий в искусстве вызывает формирование художественного мировоззрения со всеми его атрибутами.

Художественное и эстетическое мировоззрение формируется в свете внутреннего духовного мира личности, создавая диалог между ними и существованием, окружающей средой, вселенной. Он предоставляется человеку как целостный образ, основанный на знаниях, стереотипах, соответствующих этапам идей восприятия мира в определенном пространстве-времени.

Художественное и эстетическое мировоззрение основано на эволюции стилей в искусстве, возникающих в результате эволюции развития общества и динамических изменений в социальном мировоззрении, настроениях и отношении к жизни в определенное время развития человечества.

Современное состояние развития социально-культурного пространства помогло выявить следующие виды художественного и эстетического мировоззрения: виртуальное художественное и эстетическое мировоззрение; глобализированное и многокультурное художественное и эстетическое мировоззрение; личное и индивидуальное художественное и эстетическое мировоззрение. Последнее обусловлено психическими и генетическими процессами, происходящими из поколения в поколение. На современном этапе развития

общества они становятся предметом идентификации, что усиливает, художественное и эстетическое мировоззрение на этническом и ментальном уровне.

Ключевые слова: мировоззрение, художественное мировоззрение, эстетическое мировоззрение, отношение к миру и мировосприятие.

The paper presents the phenomenon of artistic and aesthetic world-view as an attribute and a level of artistic outlook. The article provides clarification of the artistic world-view essence and the role played by the artistic and aesthetic world-view. It is shown that reflection of the realities in the art causes the formation of artistic world-view with all its attributes.

Artistic and aesthetic world-view is formed in the light of the inner spiritual world of the individual, creating a dialogue between them and existence, the environment, the universe. It is given to a person as a holistic image, based on knowledge, stereotypes appropriate to the stages of world-perception ideas in a certain space-time range.

Artistic and aesthetic world-view is based on the evolution of styles in art arising as a consequence of the evolution of society development and dynamic changes in social outlook, moods and attitudes towards life at certain time of mankind development.

The current state of socio-cultural space development helped identify the following types of artistic and aesthetic world-view: virtual artistic and aesthetic world-view; globalized and multicultural artistic and aesthetic world-view; personal and individual artistic and aesthetic world-view. The latter is caused by the mental and genetic processes passing from generation to generation; at a modern stage of society development they become a subject of identification that enhances personal and individual artistic and aesthetic world-view on ethnic and mental level.

Keywords: world-view, artistic world-view, artistic and aesthetic world-view, the world and world-perception.

УДК 378.013+780.71

Лі Ює

НАУКОВІ ПІДХОДИ У ДОСЛІДЖЕННІ ТА ФОРМУВАННІ ХУДОЖНЬО-СМИСЛОВИХ УЯВЛЕНЬ СТУДЕНТІВ-ПІАНІСТІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

У статті уточнюється сутність поняття «художньо-сміслові уявлення», їх особливість в інтерпретації музичних творів майбутнім учителем музики, зокрема в процесі навчання гри на фортепіано. Розкривається структура зазначеного феномену, відповідно до якого обґрунтовуються наукові підходи. Вибір наукових підходів зорієнтований як на процес дослідження, так і на процес формування художньо-сміслових уявлень студентів-піаністів. Визначено когнітивно-рефлексивний, акмео - вітагенний, художньо - семіологічний та контекстнісно - герменевтичний наукові підходи.

Ключові слова: уява, художньо-сміслові уявлення, інтерпретація музичних творів, наукові підходи, майбутні вчителі музики.

Процес інтерпретації музичних творів, як виконавський, так і педагогічний, передбачає глибоке осмислення його змісту, художньої ідеї, прямої або опосередкованої програми, усього того, що забезпечить якісність та смислову достовірність інтерпретації та адекватність сприйняття твору іншими. Інтерпретації твору завжди передують процес його пізнання. Між тим, процесу пізнання передують виникнення певних уявлень про твір.

У психології творчості у якості атрибутів образного мислення особистості розглядаються як уява, так й уявлення. У музиканта творча уява та уявлення взагалі не є одномодальними процесами, оскільки художньо-образне мислення зумовлено наявним художнім досвідом, яскравістю фантазії, асоціацій тощо. Між тим, до процесу інтерпретації музичного твору дотичним є не лише творча фантазія та уява, а й високо кваліфікована пізнавально-пошукова робота з пізнання та осмислення, аналізу та узагальнення смислу